

Stop beweegarmoede en kansenongelijkheid: Maak sport en bewegen financieel toegankelijk voor mensen met een smalle beurs

Input commissiedebat 'Leefstijlpreventie' 16 mei

Nederland moet meer bewegen, maar de kansenongelijkheid is groot, ook in de sport. Dat leidt tot nog meer beweegarmoede, met name onder mensen met een smalle beurs. Het Platform Ondernemende Sport (POS) en NL Actief, branchevereniging van de fitnesscentra (de grootste sport- en beweegsector van Nederland) roepen de politiek daarom op om de beweegarmoede én kansenongelijkheid te stoppen: maak sport en bewegen financieel toegankelijk voor mensen met een smalle beurs. Doen we dat niet, dan dreigt een steeds groter deel van de Nederlanders steeds ongezonder te leven c.q. op te groeien. Dat zal de kansenongelijkheid alleen maar versterken en een enorme claim leggen op de kosten van de volksgezondheid: die dreigt onbetaalbaar te worden. De Vaste Commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport van de Tweede Kamer der Staten-Generaal gaat op 16 mei aanstaande in debat met staatssecretaris Van Ooijen over leefstijlpreventie. We verzoeken de commissie om onze voorstellen in te brengen in dit debat en vragen de politiek om deze met urgentie uit te voeren. Beweegarmoede is immers een stille ramp, die 5.800 doden per jaar en 2,7 miljard euro aan vermijdbare zorgkosten tot gevolg heeft.

Sport en bewegen is goed voor de individuele gezondheid van mensen, zowel fysiek als mentaal, en ook voor de sociale cohesie in de samenleving. Fitnessclubs vervullen bijvoorbeeld meer en meer de rol van 'sportief buurthuis', waar mensen van alle leeftijden elkaar ontmoeten en werk maken van een fitter leven. Maar niet voor iedereen is het financieel weggelegd om te participeren in het sportlandschap. Een groeiende groep mensen heeft niet (meer) de middelen om bij een (ondernemende) aanbieder en onder verantwoorde begeleiding invulling te geven aan een vitale(re) leefstijl. Zij haken af, omdat hun beurs te smal is. Dit heeft een negatief effect op de Nederlandse volksgezondheid. Wij zijn wereldkampioen zitten en moeten meer sporten en bewegen. Maar als dat niet financieel niet haalbaar is, belanden mensen in een vicieuze cirkel.

POS en NL Actief maken zich steeds meer zorgen over de ongelijke toegankelijkheid tot sport en bewegen. In de afgelopen maanden zijn er meerdere rapporten gepubliceerd die elkaars boodschap ten aanzien van de huidige staat van sport en bewegen in Nederland flink versterken en de urgentie overduidelijk maken. We stippen er in deze notitie drie aan. Naast deze studies en onderzoeken hebben we zelf ook in de praktijkervaring opgedaan met de toegevoegde waarde van sport en bewegen voor mensen met een smalle beurs. Met het project Fitness Loont- gesubsidieerd door het ministerie van VWS- hebben we 750 Nederlanders met afstand tot de arbeidsmarkt en weinig geld, twee jaar lang kunnen begeleiden naar een betere gezondheid en meer kwaliteit van leven.

De resultaten en ervaringen- niet alleen qua gezondheidswinst, maar ook in het terugwinnen van eigenwaarde- onderstrepen het belang van sport en bewegen voor zeker deze doelgroep. De persoonlijke verhalen van de deelnemers illustreren hoe kansengelijkheid leidt tot beweegarmoede, een ongezondere leefstijl en uiteindelijk tot een gebrek aan maatschappelijk en zelfs persoonlijk perspectief. En hoe sport en bewegen dit dus kan omdraaien.

De drie rapporten waarnaar we willen verwijzen:

1. Gezond opgroeien, wonen en werken- SER

Met het SER-advies ‘gezond opgroeien, wonen en werken’ luidt de SER de noodklok voor een structurele gezondheidsaanpak en bestrijding van sociaaleconomische gezondheidsverschillen. De minst welvarende 20 procent van onze bevolking leeft in vergelijking met de meest welvarende 20 procent gemiddeld 24 jaar minder lang in goede gezondheid. De SER roept het nieuwe kabinet op het beleid vooral te richten op het wegnemen van maatschappelijke oorzaken van gezondheidsrisico's én op het verbeteren van de gezondheid van iedereen, met extra focus op mensen in een kwetsbare positie. Hierbij gaat speciale aandacht uit naar het onderwijs: met de basis hier op orde kunnen gelijke kansen worden bevorderd. Het wegnemen van de financiële drempel vormt een van de aanbevelingen in dit rapport

2. Maak dagelijks voldoende bewegen vanzelfsprekend- Nederlandse Sportraad

De Nederlandse Sportraad publiceerde op 31 januari jongstleden het advies ‘Nederland, sta op!- Maak dagelijks voldoende bewegen vanzelfsprekend’. Hiermee brengt de Nederlandse Sportraad de urgentie van beweegarmoede in Nederland scherp in beeld. Maar liefst 56 procent van de Nederlanders voldoet niet aan de beweegrichtlijnen, zoals die door de Gezondheidsraad zijn geadviseerd. Beweegarmoede is een stille ramp, die 5.800 doden per jaar en 2,7 miljard euro aan vermijdbare zorgkosten tot gevolg heeft.

3. Sportkosten zijn bezwaarlijk voor 4 op de 10 Nederlanders- Mulier Instituut

Het Mulier Instituut concludeert in haar recent verschenen onderzoek dat sportkosten voor 4 op de 10 Nederlanders bezwaarlijk zijn. Dit is meer dan in 2019 en 2021, waarin dat er 3 op de 10 waren. Bijna de helft van alle Nederlanders uit huishoudens met een beneden modaal jaarinkomen vinden de sportkosten vaker bezwaarlijk (47%) dan Nederlanders uit huishoudens met een bovenmodaal jaarinkomen (33%).

Politiek, kom in beweging!

Deze verontrustende signalen over de huidige situatie in Nederland versterken elkaar in urgentie en zorgelijkheid. Doorgaan op de manier waarop we het nu doen, is geen optie. De sportbranche heeft hierop voorgesorteerd met de eerste gezamenlijke sportcampagne: Sport gaat niet vanzelf. Politiek, kom in beweging!

Gesterkt door de recent verschenen rapporten roepen wij op:

de financiële drempel voor sport en bewegen te verlagen en de kansenongelijkheid te stoppen, door:

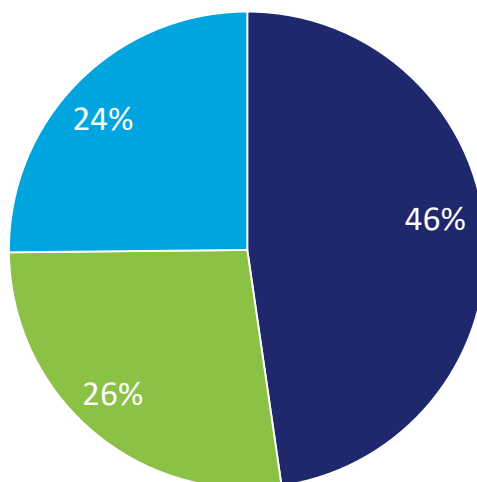
1. **in te zetten op verhoging van de bijdrage aan de fondsen** die het voor mensen met een smallere beurs mogelijk maken om te sporten: zoals Jeugdfonds Sport & Cultuur, Volwassenenfonds Sport & Cultuur, Ouderenfonds. De SER en de Nederlandse Sportraad adviseren o.a. om extra focus te leggen op de koppeling tussen scholen en (ondernemende) sportaanbieders, alsmede in de kinderopvang.
2. **sporten fiscaal voordelig te maken voor de werkende bevolking**, zoals nu al het geval is voor ambtenaren door middel van hun Individueel Keuzebudget (IKB). Deze aanbeveling maakt ook deel uit van het advies van de SER, in haar rapport 'Gezond opgroeien, wonen en werken'.
3. **de bijdrage aan projecten te continueren die bewezen effectief zijn** om mensen met een smalle beurs toegang te geven tot (ondernemende) sportaanbieders en ze zo te begeleiden naar een (preventief) vitalere leefstijl en meer kwaliteit van leven. Een krachtig voorbeeld is het project Fitness Loont.
4. **beweeginitiatieven in de SPUK/GALA breder inzetbaar te maken**. Zoals bijvoorbeeld het project Slow Run Almelo: dames worden gestimuleerd om letterlijk van de bank te komen en om langzaam te gaan hardlopen door de natuur. Voor deze groep is sporten nog te hoog gegrepen, maar deze sociale, laagdrempelige benadering zorgt er wel voor dat ze in beweging komen, fitter worden en hun sociaal netwerk versterken.

Met deze maatregelen wordt voorkomen dat er een verdere uitstroom uit de sport plaatsvindt én kan met name voor de kwetsbare doelgroepen een cruciaal obstakel (gebrek aan financiële middelen) uit de weg worden genomen voor het beginnen met sport en bewegen.

Marktaandeel ondernemende sport

In 2022 was de verdeling van de sportende Nederlander naar type sport volgens het RIVM als volgt:

Sportparticipatie RIVM 2022

■ anders-georganiseerd ■ georganiseerd ■ ongeorganiseerd

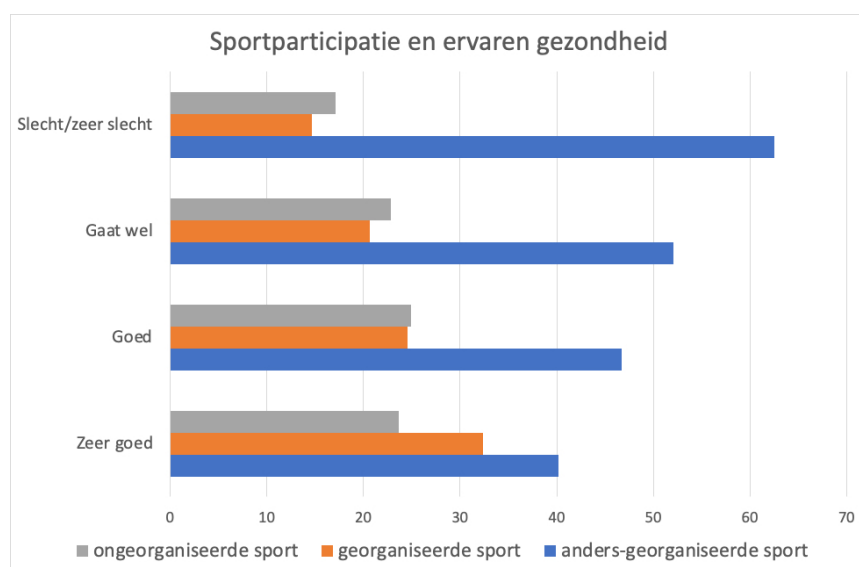
anders-georganiseerd: sport bij ondernemende sportaanbieders

georganiseerd: sport via verenigingen

ongeorganiseerd: sport op eigen initiatief

Ondernemende sport bij uitstek geschikt voor mensen met afstand tot de sport

Het RIVM heeft tevens in 2022 de sportparticipatie en ervaren gezondheid per type sport in Nederland in kaart gebracht. Hieruit blijkt dat het aandeel van de ondernemende sport bij de doelgroep die meer afstand tot de sport heeft, bijvoorbeeld de groep met slecht tot zeer slecht ervaren gezondheid, nog een stuk groter is met bijna 65% (zie hieronder). Des te minder gezond men zich voelt, des te groter is het relatieve aantal personen dat bij ondernemers sport. De ondernemende sport blijkt dus aantrekkelijk te zijn onder deze minder gezonde doelgroep.

De ondernemende sportaanbieder blijkt hiermee voor mensen met afstand tot de sport toegankelijker dan andere vormen van sportbeoefening. Hiermee is de ondernemende sport een sterke partner om juist de bevolkingsgroepen met afstand tot de sport aan het sporten en bewegen te krijgen.

POS en NL Actief zien ondernemende sportaanbieders dan ook als ideale partner om mensen met afstand tot sport aan sport en bewegen te krijgen.

Over POS

POS is dé sportkoepel van de anders-georganiseerde (ondernemende) sport in Nederland. Ruim 7 miljoen mensen sporten in ons land bij ondernemende sportaanbieders. Een keur aan sportaanbieders is aangesloten bij POS. Van sportscholen, zwembaden, (kick)boksscholen, dansscholen, maneges, klim- en boulderhallen, zeilscholen tot yogascholen en meer. POS is met de aangesloten brancheorganisaties, met in totaal zo'n 6.000 ondernemers, partner van Sportakkoord II.

Over NL Actief

NL Actief is de branchevereniging van de erkende en ondernemende sport- en beweegbedrijven in Nederland en aangesloten bij POS. Zo'n 4 miljoen mensen sporten en bewegen bij de aanbieders in de fitnesssector. De verwachting is dat dit de komende jaren verder zal groeien naar 6 miljoen deelnemers. Fitness is de meest beoefende vorm van sport en bewegen in ons land. NL Actief ontwikkelt en borgt de kwaliteit in de fitnessbranche en draagt eraan bij dat meer mensen aan fitness gaan doen. Doel is om de ontwikkeling, de kwaliteit, de maatschappelijke positie en het succes van de fitnesscentra verder te bevorderen. Om dit te kunnen realiseren, beheert NL Actief de kwaliteitsregisters FITNED.NL (fitnessprofessionals) en VindFitness.NL (sport- en beweegbedrijven).

Voor meer informatie:

Lodewijk Klootwijk | directeur-bestuurder POS: 0619616624 lodewijk@pos.nl

Ronald Wouters | directeur-bestuurder NL Actief: 0639325411 r.wouters@nlactief.nl